

IJ - Geen duurzame landbouw zonder eerlijke beloning aan de boer

Thema: Rechtvaardig handels- en landbouwbeleid
Moderator: Jacques van Nederpelt (Platform Aarde Boer Consument)
Speakers: Hans Geurts (Nederlandse Melkveehouders Vakbond, voorzitter Platform Aarde Boer Consument), Hennie de Haan (voorzitter Nederlandse Vakbond Pluimveehouders), Keimpe van der Heide (bestuurslid Nederlandse Akkerbouw Vakbond)

Verslag

Hennie de Haan stelde dat 'duurzaam' bestaat uit economische, ecologische en sociale onderdelen. Maar wat is duurzaam? Dierenwelzijnseisen zoals binnen Beter Leven Kenmerk, leiden tot meer CO₂-uitstoot. Er is een groot verschil tussen de burger en de consument; de publieke opinie komt niet overeen met het koopgedrag in de winkel. Er is te veel zwart-wit denken; alles of niets, binnen of buiten. Wat is er ineens mis met scharreleieren?

De beeldvorming over plofkippen is onjuist. De reguliere kip verdwijnt uit de schappen. Retail vertaalt de wens van de consument, maar gaat hierbij alleen uit van de nationale wensen. Dit wordt dan de standaard. In het buitenland gelden andere standaarden. Retail bepaalt de prijs, los van de werkelijke kostprijs die de boer heeft.

Keimpe van der Heide merkte op dat duurzaamheid vooral te maken heeft met toekomstige generaties. Opvolgers moeten ook nog in staat worden gesteld om akkerbouwbedrijven over te nemen. Nu zijn investeringen in verduurzaming onmogelijk, omdat de hogere kostprijs niet vertaald wordt in een hogere opbrengstprijs aan de boer.

Mogelijke oplossingen zijn produceren voor nichemarkten, zoals biologisch, dan krijg je een hogere prijs, of beleidsverandering die leidt tot regionaliseren van de productie en consumptie. Hiervoor moet de markt gereguleerd worden door de overheid. Het is door de mededingingswetgeving namelijk zeer moeilijk om door boeren onderling tot afspraken over regulering van de markt (b.v. beperking van het aanbod) te komen.

Alleen boeren en consumenten kunnen direct iets betekenen door samen te werken, richting de overheid. De tussenschakels hiertussen hebben slechts een kortetermijnvisie. Zij gaan het verschil niet maken.

Willen boeren wel verduurzamen? Er heerst veel onbegrip over het boerenbedrijf. Natuurbeschermers hebben weinig verstand van landbouw. Boer zijn is geen hobby. De landbouw en veeteelt is in crisis door de lage prijzen. Dat leidt ook tot andere prioriteiten voor veel boeren, dan 'duurzaamheid'.

Hans Geurts begon zijn verhaal met het motto van de NMV: inkomen, daar draait het om. Bij Platform ABC geldt dat een eerste vereiste is dat het economisch gezien kostendekkend is. Dan kan de boer open staan voor maatschappelijke eisen. Daarbij zijn gezonde dieren ook van vitaal belang voor de boer. De laatste jaren heeft de landbouw en veeteelt te maken met dramatisch slechte prijzen. Boeren zitten in een dilemma, om te overleven streeft men naar een zo laag mogelijke kostprijs. Nieuwe maatschappelijke wensen zijn echter altijd kostenverhogend.

De retail heeft veel inkoopmacht. Daarnaast zit de macht daar waar de schaarste bestaat.

De consument kiest vooral voor het goedkoopste product. Producten zouden niet mogen worden verkocht in de winkel, als dit onder de kostprijs aan de boer ligt.

Om te komen tot kostendekkende prijzen is marktbescherming, volume- en prijsbeleid nodig. Dat wordt echter afgebroken door de liberalisering van de handel in landbouwproducten. Boeren moeten daardoor concurreren op wereldschaal. De winnaar is degene die aan de laagste eisen qua dierenwelzijn, milieu en arbeidsnormen hoeft te voldoen. Dit leidt tot een *race to the bottom* en is een grote bedreiging voor duurzame landbouw.

Bij boeren is het individuele belang tegengesteld aan het gezamenlijke belang bestaande uit een stabiele markt zonder overproductie en een balans tussen vraag en aanbod.

Alternatieven zijn regulering, waarbij het aanbod moet worden afgestemd op de vraag. Dat kan via flexibele melkquotering, waardoor de melkprijs binnen een bepaalde bandbreedte blijft. Marktbescherming is ook een alternatief. Het EU Gemeenschappelijke Landbouw Beleid kan veel goedkoper zonder de huidige subsidies. Dit alles biedt kansen aan ontwikkelingslanden omdat de dumping van westerse overschotten – via zogenaamd niet handelsversturende inkomenssubsidies – wordt gestopt. Voedsel is te belangrijk om over te laten aan vrije marktwerking.

Uitkomsten

1. Economische regulering van overschotten om het aanbod op de vraag af te stemmen ontbreekt.
2. Producten horen niet aangeboden te worden onder de kostprijs van de boer.
3. Retail in pluimveehouderij heeft te veel macht in bepalen wat er geproduceerd moet worden. Wat we in Nederland mogen consumeren zouden we ook moeten mogen produceren.

Meer informatie

- Website Platform Aarde Boer Consument, www.aardeboerconsument.nl
- Website Nederlandse Melkveehouders Vakbond, www.nmv.nu
- Website Nederlandse Akkerbouw Vakbond, www.nav.nl
- Website Nederlandse Vakbond Pluimveehouders, www.nvp.nl